

Innhold:

1. Innledning s. 3
2. Lovverk og veiledere s. 3
3. Smittevernlegens rolle s. 3
4. Generell hygiene s. 3
5. Rutiner for oppsamling av blodsøl, oppkast e.l s. 4
6. Mat hygiene s. 4
7. Håndhygiene s. 4
8. Førstehjelp s. 5
9. Skolen og kontakt med dyr s. 5
10. Anbefalinger om når syke skolebarn skal holdes hjemme s. 6
11. Anbefalinger der barnet ikke behøver å holdes hjemme s. 9
12. Medisinhåndtering s. 10
13. Rutiner for undersøkelser av nytilsatte og vikarer s. 10

1. Innledning

Smittespredning i skolen skjer både gjennom direkte eller indirekte kontaktsmitte og gjennom dråpesmitte. Planen er utarbeidet for å sikre gode rutiner ved smittevern for å forhindre at spredning av smittsomme sykdommer blir så liten som praktisk mulig. Planen er utarbeidet av rektor og helsesøster september mars 2015 med utgangspunkt i Folkehelseinstituttets anbefalinger på www.fhi.no.

2. Lovverk og veiledere

Kommunens plikter knyttet til smittevern i skoler og barnehager er hjemlet i Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). Iflg. "Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v." (1995) skal virksomheten planlegges og drives slik at risikoen for spredning av smittsomme sykdommer blir så liten som praktisk mulig. Statens helsetilsyns "Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler" (1998) gir kommunen og barnehagen konkrete råd, og peker på at smittevern er knyttet til internkontrollordningen. Skolen har også brukt Folkehelseinstituttets anbefalinger som grunnlag for dette dokumentet.

3. Smittevernlegens rolle

Smittevernlegen har en overordnet rolle som rådgiver for kommunens øvrige leger og for skolen. Skolen skal kontakte smittevernlege ved mistanke om forhold ved skolen som kan medføre risiko for smittsomme sykdommer. Skolen skal også kontakte smittevernlege ved behov for individuell vurdering og informasjon ved mer sjeldne og spesielle infeksjoner som blodsmitte/bærertilstander. Smittevernlegen må også bistå med en individuell vurdering i andre tilfeller, f. eks. ved påvising av resistente bakteriestammer eller ved varslingspliktige sykdommer. Som hovedregel er det skolens rektor som kontakter smittevernlegen.

4. Generell hygiene

Skolen/SFO skal forebygge spredning av smittsomme sykdommer ved at vi følger disse generelle hygienerutinene:

- Ha såpedispenser og papirhåndklær ved alle håndvasker. Bruk alltid varmt vann og såpe ved håndvask.
- Vask alltid hendene godt etter toalettbesøk.
- Vask hendene når barna kommer inn fra lek og opphold ute.
- Unngå å nyse og hoste på hverandre, vask hendene når barna har pusset nesene
- Fellesleker av plast og tre vaskes regelmessig med rengjøringsmiddel og varmt vann. Tøyleker kan vaskes i vaskemaskin.
- Ved stell av blødende sår og neseblødninger bruker vi engangshansker. Skrubbsår og andre småsår som ikke blør stelles på vanlig måte.

4

5. Rutiner for oppsamling av blodsøl, oppkast, avføring e.l

Rengjøring ved søl av blod, oppkast eller avføring på gjenstander, gulv osv, utføres med husholdningsklorin. Bruk vanlige rengjøringshansker.

6. Mathygiene

Helsedirektoratet gir i veiledningsheftet "Bra mat i barnehagen" bl.a. følgende råd, disse følger vi også i skolen og i SFO:

- Vaske hendene godt før matlaging og måltider.
- Skyll kniver og skjærebrett hver gang man skjærer opp nye matvarer.
- Hold kjøkkenbenken ryddig og ren og ha minst mulig stående fremme på kjøkkenbenken.
- Skyll kjøkkenkluten godt etter bruk og heng den fritt opp slik at den tørker. Vask den på minst 60°C eller legg den i klor. Kjøkkenpapir er et godt alternativ til kluten.
- Sjekk jevnlig at kjøleskapstemperaturen er +4°C eller noe lavere. Ha termometer i kjøleskapet.
- Rydd og vask i kjøleskapet jevnlig.
- La det ikke gå for lang tid mellom tilberedning og servering av mat. Mat som blir stående lenge i romtemperatur, taper næringsstoffer og får en dårligere hygienisk kvalitet. Melk og melkeprodukter er særlig utsatt.
- Sett pålegg og rester av varm mat raskt til kjøling etter måltidet

7. Håndhygiene

Barn og ansatte i skolen/SFO skal gjennomføre håndhygiene før de spiser og lager mat og etter toalettbesøk. Ansatte gjennomfører i tillegg håndhygiene etter toalettassistanse, og etter tørking av snørr og andre sekreter. Er hendene synlig skitne gjennomføres håndhygiene ved å vaske hendene med flytende såpe og rennende lunkent vann. Barna tørker seg deretter med engangs papirhåndklær eller de bruker et eget håndkle som de ikke deler med andre. Er hendene ikke synlig skitne, kan barn og ansatte gjennomføre håndhygiene ved å bruke et alkoholbasert hånddesinfeksjonsmiddel i stedet for håndvask. Alkoholbasert hånddesinfeksjonsmiddel kan også brukes i tillegg til håndvask etter gjennomført håndvask med såpe og vann og etter at hendene er tørket. Nyere studier har vist alkoholbasert hånddesinfeksjonsmiddel har lite effekt på norovirus. **Som hovedregel benyttes vasking med såpe og vann. Håndvasken bør vare i ca 30 sekunder.**

Alkoholbaserte hånddesinfeksjonsmidler må oppbevares forsvarlig.

8. Førstehjelp

- Førstehjelpsskrin er plassert på SFO, personalgarderobe, skolekjøkken, sløydsal og i rom ved siden av bassenget. ?
- Sekretær er ansvarlig for at disse til enhver tid er fylt opp med nødvendig utsyr. Ansatte må gi beskjed til sekretær når de oppdager mangler. ?
- Ved sårstell: Ved stell av blødende sår og neseblødninger bør engangshansker brukes. Skrubbsår og andre småsår som ikke blør, stelles på vanlig måte
- Ved alvorlige hendelser: Ring straks 1-1-3. Varsle deretter skolens ledelse og de foresatte.
- Det avholdes førstehjelpskurs ved skolen annen hvert år. ?

9. Skolen og kontakt med dyr

I enkelte sammenhenger kommer elever og ansatte i kontakt med dyr i løpet av skoledagen/SFOdagen. Det kan f. eks være ved gårdsbesøk. Et enkelt og godt smitteverntiltak er å vaske hendene etter all kontakt med dyrene.

For å unngå at vi blir syke f.eks. etter å ha klappet hester eller kjælt med lam, må man passe på at hendene blir vasket, selv om de ikke er synlig skitne. Dette er særlig viktig før måltider. Det er de voksne som har ansvaret for at elevene vasker hendene, men forholdene bør være lagt til rette slik at håndvask er enkelt å få til. Inntak av mat skal skje på områder hvor ikke dyrene har adgang. Dersom det ikke er mulig å vaske hendene med såpe og vann, skal skolen ha med håndsprit på gårdsbesøket.

Besøkende bør ved gårdsbesøk ikke drikke eller smake på upasteurisert melk eller mat laget av slik melk. Siden barn er ekstra utsatt for smitte med f. eks giftproduserende varianter av *E. coli* (EHEC), og ikke selv kan ta stilling til risiko for sykdom, anbefaler folkehelseinstituttet at barn ikke tilbys slike produkter. Når skolen/SFO drar på gårdsbesøk, skal disse spørsmålene avklares med barnas foresatte før gårdsbesøket.

De vanligste infeksjoner og infestasjoner som kan overføres ved kontakt med norske gårdsdyr er:

Campylobacterinfeksjon

E. coli-infeksjon

Skauekopper (orf, munnskurv)

Ringorm

Pelsmidd (*Cheyletiella*) fra kaniner. Parasitten kan hos barna gi kløe og irritasjon i form av små røde flekker (bitt) på armer, ben, og øvre del av kroppen.

Hønsemidd (*Dermanyssus gallinae*) som av og til kan stikke mennesker. Barna kan få "insektstikkmerker" med kraftig hudirritasjon.

10. Anbefalinger om når syke skolebarn skal holdes hjemme

Erfaringer har vist at strenge regler for å stenge syke barn ute fra skolen har begrenset effekt på smittespredningen. Det kan bl.a. skyldes subkliniske infeksjoner, asymptomatisk bærerskap og at sykdommer er smitteførende før tegn på sykdom viser seg. Likevel bør syke barn i mange tilfeller holdes hjemme en periode for å hindre smittespredning til andre. Dette må igjen veies opp mot de samfunnsmessige konsekvenser det har at barn holdes borte fra skolen, og derved at foreldre må være hjemme fra arbeidet. Ved smittsom sykdom kan det være andre grunner enn smittevern til å holde barnet borte. Barnets allmenntilstand vil ofte tilsa at barnet bør være hjemme. Vurdering av barnets allmenntilstand må alltid baseres på foreldres skjønn. Som hovedregel bør barnet være friskt nok til å kunne delta i normale aktiviteter i skolen/SFO, og barnet bør være feberfritt.

For mange sykdommer kan det være vanskelig å angi en nøyaktig tidsperiode for når barnet kan vende tilbake til skolen. Dette gjelder f.eks. ved brennkopper. I slike tilfeller må det gjøres et klinisk skjønn. Skjønnnet må utøves av behandlende lege eller av foreldrene.

Denne oversikten tar for seg noen av de vanligste symptomer og sykdommer som kan forekomme hos barn som på skolen. Oversikten dekker ikke tiltak ved utbrudd på skolen. For tiltak ved utbrudd henvises det til de ulike sykdomskapitlene på www.fhi.no

Anbefalinger ved symptomer uten etiologisk diagnose (kjenner ikke årsak)

I utgangspunktet er det barnets allmenntilstand som avgjør om barnet kan gå på skolen eller bør være hjemme. Vurdering av barnets allmenntilstand vil alltid måtte baseres på foreldres skjønn. Som hovedregel bør barnet være friskt nok til å kunne delta i normale aktiviteter i skolen.

Feber

Barns normale temperatur kan variere. Temperatur mer enn 38 ° anses å være forhøyet temperatur. Barn med feber bør først og fremst av hensyn til seg selv holdes hjemme til det er feberfri. I noen sammenhenger kan det være ønskelig av smittevern hensyn.

Diaré med eller uten brekninger

Barn med akutte diarétilstander kan vende tilbake til skolen 1 døgn etter at de har blitt symptomfrie. Barn som konstitusjonelt har tendens til løs avføring trenger ikke holdes borte fra skolen. Det må være foreldrene som avgjør om barnet har en unormal diarétilstand. Ved diarétilstander hvor man mistenker næringsmiddeloverført mikrobe (for eksempel etter utenlandsreise) bør barnet undersøkes av lege og det bør sjekkes om andre barn på skolen har symptomer.

Norovirusinfeksjon

Smittesikoen er størst mens man har symptomer med oppkast og diaré, og barnet skal holdes hjemme i denne perioden. Man bør vente 48 timer etter opphør av diaré og oppkast før barnet kommer tilbake på skolen. Kontrollprøve ikke nødvendig. God håndhygiene er viktig for å forebygge smittespredning. Med god håndhygiene menes hyppig håndvask med såpe og rennende vann. Alkohol basert hånddesinfeksjon er ikke en erstatning for håndvask med såpe. Ved norovirusutbrudd er det spesielt viktig med den mekaniske rengjøringen med såpe og vann for å fjerne virus. Det er viktig å foreta hyppig rengjøring og desinfisering av leker.

Øyekatarr (konjunktivitt)

Med dagens kunnskap er det ikke av smittevern hensyn grunnlag for å anbefale at skolebarn ved mild til moderat øyekatarr holdes hjemme. Bare ved kraftig øyekatarr med rikelig pussdannelse bør barnet av smittevern hensyn holdes hjemme inntil pussdannelsen har avtatt. Ved kraftig øyekatarr vil det vanligvis være behov for legekontakt, og barnets allmenntilstand vil også i stor grad styre behovet for å være hjemme fra skolen.

Det må være opp til barnets foresatte å avgjøre om et barn som har symptomer på konjunktivitt skal undersøkes av lege. Dersom behandling igangsettes kan barnet gå på skolen dagen etter igangsatt behandling. Ansatte på skolen kan generelt ikke forlange at barn med konjunktivittsymptomer skal undersøkes eller behandles med øyedråper før de kan få gå tilbake til skolen, men kan ved tvil drøfte dette med barnets foresatte. Ved usikkerhet bør smittevernlegen i kommunen kontaktes. Dette skjer via rektor.

Forkjølelse

Forkjølelse er den vanligste infeksjonen hos barn. Snue, snørrdannelse, hoste, nesetetthet og rennende øyne er de vanligste symptomene. Barnet kan gå tilbake til skolen når allmenntilstanden tilsier det.

Influensaliknende symptomer

Influensaliknende symptomer kan være feber med frysninger, tørrhoste, muskelverk og lett snue. Barnet kan gå tilbake til skolen når allmenntilstanden tilsier det.

Hoste og andre luftveissymptomer

Hoste er et vanlig symptom ved forkjølelse og andre luftveisinfeksjoner. Ved hoste uten feber kan barnet gå tilbake til skolen når allmenntilstanden tilsier det. Ved langvarig eller kraftig hoste bør barnet undersøkes for bl.a. kikhoste.

Ørebetennelse

Ørebetennelse arter seg vanligvis som plutselig øreverk ofte kombinert med feber og forkjølelse. Barnet kan gå tilbake til skolen når allmenntilstanden tilsier det.

Brennkopper

Barn med brennkopper kan vende tilbake til skolen når hudlesjonene er under kontroll. Grunnlaget for skjønnet her må være at det ikke lenger er fare for at smitteførende sårsekret kan påføres andre elever direkte eller indirekte gjennom kontaktpunkter. Ved få og små lesjoner vil dette kunne ivaretas gjennom god tildekking, men ved mer utbredte lesjoner vil det være nødvendig at lesjonene er tørre og i god tilheling.

Anbefalinger ved kjent etiologisk diagnose og der barnet bør holdes hjemme for en periode

Når en elev får en etiologisk diagnose, skal diagnostiserende lege ta stilling til om barnet av smittevern hensyn for en periode bør holdes tilbake fra skolen. Diagnosen stilles på bakgrunn av laboratorieprøve eller epidemiologisk tilknytning

Hodelus

Hvis det oppdages hodelus hos barn i skolen, sendes barnet hjem for å begynne på lusekur. Barnet kan fortsette skolen som normalt etter å ha begynt på lusekur.

Kikhoste

Ved behandling tidlig i sykdomsforløpet blir pasienten vanligvis smittefri 5 dager etter igangsatt behandling, og barn bør derfor holdes hjemme fra skolen i denne perioden. Ved behandling senere i sykdomsforløpet vil smittsomheten være betydelig mindre, og barn kan derfor gå på skolen dagen etter igangsatt behandling. Friske nærkontakter som settes på profylaktisk behandling trenger ikke å være hjemme fra skolen.

Kusma

Uvaksinerte barn med sikker diagnose kan vende tilbake til skolen 9 dager etter hevelsen inntreffer. Dersom alle de andre barna er vaksinert, avgjør allmenntilstanden når barnet kan gå tilbake til skolen.

Mark (barnemark) / spolmark

Barnet kan vende tilbake til skolen etter igangsatt behandling. Det er ikke grunnlag for å behandle alle elevene ved skolen ved påvist enkelttilfelle hos en elev.

Meslinger

Barnet kan vende tilbake til skolen tidligst fire dager etter opptreden av utslett dersom allmenntilstanden ellers er god.

Rubella

Barnet kan vende tilbake til skolen minimum 5 dager etter utbrudd av utslett. Hvis barnet er vaksinert er det lite sannsynlig at utslettsykdommen er rubella.

Streptokokker, gruppe A (GAS)

Barn med hudinfeksjon skal behandles og kan vende tilbake til skolen når hudlesjoner er under kontroll (ingen ukontrollert sekresjon og lesjoner som kan tildekkes). Ved GAS-halsbetennelse eller skarlagensfeber kan barnet vende tilbake til skolen når det har vært på full penicillindose i minst ett døgn. I tillegg må barnet være klinisk friskt og feberfri.

Varicella (vannkopper)

Barnet kan vende tilbake til skolen når utslettet har begynt å tørke inn.

For øvrige sykdommer, vises det til oversikt på www.fhi.no

11. Anbefalinger ved kjent etiologisk diagnose der det ikke er nødvendig at barnet holdes hjemme

Ved påvisning av enkelte sykdommer er det ikke hensiktsmessig å holde barn hjemme av hensyn til smittevernet. Det kan være fordi sykdommen i stor grad smitter før symptomer oppstår, eller fordi smitterisikoen er svært liten når barnet er blitt frisk, eller fordi tilstanden er så vanlig og lite alvorlig at det ikke berettiger tilbakeholdelse. Slike sykdommer er:

- Atypiske mykobakterier
- Encefalitt
- Erythema infectiosum (parvovirus B19, femte barnesykdom)
- Exanthema subitum
- Herpes simplex infeksjon (munnsår)
- Hånd-fot-munnsyke (coxsackievirus)
- Mollusker
- Mononukleose
- Loppebitt
- Veggedyrbitt
- Vorter
- Parainfluenza
- RS-virus

12. Medisin håndtering

Skolen følger disse rutinene når det gjelder utdeling av medisiner i skoletida:

- Det skal inngås skriftlig avtale mellom skolen og hjemmet om fast medisiner. Dette gjøres på eget skjema.
- «Tilfeldig medisiner», eks utdeling av paracet, gjøres kun etter avtale med foresatte. Skolen ringer hjem før det deles ut medisin. Utdeling registreres på eget skjema.
- Utfylte skjemaer skal oppbevares forsvarlig. Skolens sekretær er ansvarlig for oppbevaring.

13. Rutiner for undersøkelser av nytilsatte og vikarer

Nytilsatte og vikarer fyller ut egenerklæring om tuberkulose, leverer dette til arbeidsgiver sammen med signert arbeidsavtale. Denne rutinen følges også ved gjeninntredelse i stilling etter langvarig permisjon.

Elvetun skole

Rektor